

Utbildningsdepartementet

Uppdrag att se över en utökning av målgruppen för särskild utbildning med judiska studier i grundskolan

Bakgrund och skälen för uppdraget

Enligt förordningen (2011:398) om särskild utbildning med judiska studier och statsbidrag för sådan utbildning får en huvudman för en skolenhet med grundskola, efter tillstånd från Skolverket, anordna sådan utbildning i årskurserna 7–9. När en kommun anordnar den särskilda utbildningen ska elever från hela landet tas emot till utbildningen i mån av plats. Utöver de ämnen som framgår av 10 kap. 4 § skollagen (2010:800) ska undervisning i ämnet judiska studier ingå i den särskilda utbildningen. Vid tillämpningen av timplanen för grundskolan ska undervisningen i ämnet judiska studier omfatta 240 timmar som enligt timplanen får användas för skolans val. Elever på den särskilda utbildningen ska som språkval erbjudas undervisning i hebreiska och jiddisch. För ämnet judiska studier finns en särskild kursplan för årskurs 7–9 och betygskriterier för slutet av årskurs 9. För undervisning i ämnet ska huvudmannen använda en lärare med en utbildning avsedd för undervisning i historia, religionskunskap eller samhällskunskap i grundskolans årskurs 7–9.

En målsättning i regeringens strategi om att stärka judiskt liv och motverka antisemitism i Sverige är att det ska finnas god kunskap om judiskt liv i samhället och personer som tillhör den judiska minoriteten ska ha goda möjligheter att lära sig judiska språk. Av strategin framgår att goda möjligheter att ta del av, sprida information om och tillgängliggöra kunskap om judiskt liv och judiska språk möjliggör att kunskap om judiskt liv och judiska språk kan bevaras och överföras mellan generationerna.

Strategin tar sin utgångspunkt i betänkandet Ett starkt judiskt liv för framtida generationer – Nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige 2025–2034 (SOU 2024:3). I betänkandet finns ett förslag om att införa ett stimulansbidrag för att kompensera huvudmän för ökade kostnader i samband med att de anordnar judiska studier enligt förordningen om särskild utbildning med judiska studier. Av betänkandet framgår att judiska studier i högstadiet efterfrågas på fler orter än vad som erbjuds idag och att utbildningen fortsatt endast erbjuds vid en skolas högstadium i Stockholm. Utredningen anser att detta kan ha att göra med ökade kostnader för säkerhet och kosher mat. Vidare menar utredningen att det i Malmö och Göteborg finns förutsättningar i form av huvudmannaskap och elevunderlag att anordna utbildning i judiska studier även där. Mot bakgrund av detta beslutade regeringen i mars 2026 att statsbidrag får lämnas till varje huvudman som fått tillstånd av Skolverket att anordna den särskilda utbildningen. Statsbidraget får lämnas för de merkostnader en huvudman har för den särskilda utbildningen, exempelvis kostnader för kosher mat och säkerhetshöjande åtgärder. Förordningen trädde i kraft den 7 april 2026 (SFS 2026:204).

I dag finns det judiska förskolor i Stockholm, Göteborg och Malmö. I Stockholm och Göteborg finns judisk grundskola upp till årskurs sex förutom ett högstadium i Stockholm som har klasser med judisk profil som bedrivs enligt förordningen om särskild utbildning med judiska studier i grundskolan och statsbidrag för sådan utbildning.

Uppdraget

Ett sätt att göra det möjligt för elever att fördjupa sina kunskaper om judiskt liv och judiska språk är god tillgång till judiska studier. Det behöver ses över om möjligheterna att anordna judiska studier bör stärkas. Nyligen infördes statsbidrag på 2 miljoner kronor per år för att ge bättre förutsättningar för huvudmän att anordna de judiska studierna och nästa steg är att se över behovet av att utöka målgruppen.

En utredare får därför i uppdrag att biträda Utbildningsdepartementet med att utreda behovet av att utöka målgruppen för den särskilda utbildningen med judiska studier i grundskolan, enligt tidigare nämnda förordning, och lämna förslag som motsvarar detta behov.

Utredaren ska

- analysera och vid behov föreslå vilka fler årskurser i grundskolan den särskilda utbildningen med judiska studier ska omfatta,
- analysera och vid behov lämna förslag på kursplanens innehåll och timplan för de årskurser som utbildningen utökas med,
- analysera och vid behov föreslå vilka krav som ska ställas på legitimation och behörighet för att få bedriva undervisning för de årskurser som utökningen omfattar, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Utredaren ska redogöra för ekonomiska och andra konsekvenser av sina förslag. Om utredaren lämnar förslag som medför kostnadsökningar ska också förslag till finansiering lämnas. I uppdraget ingår att beskriva konsekvenser av förslagen med utgångspunkt i vad som anges i kommittéförordningen (1998:1474) och förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar, bl.a. konsekvenser för kommuner, enskilda huvudmän, staten, rektorer och lärare. Viktiga ställningstaganden som gjorts vid utformningen av förslagen ska beskrivas. Vidare ska alternativa lösningar som övervägts beskrivas liksom skälen till att de har valts bort.

Utredaren ska säkerställa att de förslag som lämnas är förenliga med Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter, bl.a. principen om likabehandling, FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen), FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, samt Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (SÖ 2000:2) och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (SÖ 2000:3)

Utredaren ska inhämta synpunkter från berörda myndigheter, kommuner, representanter för den judiska minoriteten samt andra aktörer och organisationer som är relevanta för uppdragets genomförande. Utredaren ska hålla sig informerad om och beakta relevant arbete som pågår inom Regeringskansliet och berörda myndigheter.

Uppdraget ska redovisas senast den 5 april 2027.